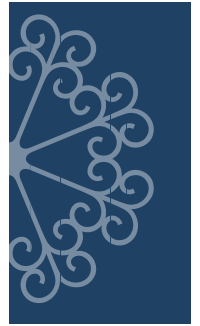

בית מדרש

554

פרשת תולדות

זמני כניסת ויציאת השבת

*★	🕒	
17:15	16:00	ירושלים
17:16	16:16	בני ברק
17:30	16:18	ציריך
17:16	15:49	וינה
17:51	16:21	אנטוורפן
17:50	16:29	פריז
16:49	15:41	לונדון

דבר הישיבה

צעקת מרן המשגיח נכנסה עמוק

בנפשי עד שנהייתי למתמיד עצום..

סיפר הגאון רבי שרגא גרסברד זצ"ל: נהירא, כשהיינו נוסעים לישיבה באלול, היינו חוזרים רק בסוף 'הזמן' או רק בסוף השנה [לא בכל ערב שבת כפי המנהג שבזמננו]. בדרך לישיבה היינו עוברים דרך עיירה שהרב שלה היה מתמיד עצום, הוא היה לומד עד השעות המאוחרות בלילה. ובדרכי חזר מהישיבה הייתי נעצר בדרך ונכנס אליו כדי לשוחח עמו בלימוד.

אחרי החורבן כשעבר אותו רב להתגורר באמריקה, פגשתי ושאלתי אותו איך הוא הגיע לכזה מצב ודרגה גבוהה בהתמדה, השיב לי: **כשהייתי בחור למדתי בישיבת מיר**, ומטבע הדברים שמרן המשגיח הגה"צ רבנו ירוחם זצ"ל השפיע רבות על מהות הישיבה וצביונה.

אך מה שנחרט בליבי לתמיד יותר מכל הוא, שיום אחד הגיע מרן המשגיח בבוקר להיכל הישיבה ואמר: "הלכתי ברחוב והסתכלתי בבריאה וראיתי שהכל גדל וצומח" וכאן הרים קולו ודפק על העמוד שהיה לידו - ולמה אתם לא צומחים?!" - הצעקה הזאת - מסיים אותו רב, נכנסה עמוק בנפשי עד שנהייתי מתמיד עצום.

כך היא דרכה של תורה, עליה מתמדת וצמיחה בלתי פוסקת מן הקל אל הכבד, "אורח חיים למעלה למשכיל (משלי טו, כד) לפסוע בדרך העליה הסלולה, עד שמגיעים למעלה למשכיל.

ואילו כל מה שזוכים בו בפתאומיות ובלי עבודה מתמדת, נאבד ואינו נשאר לקניין אצל האדם, ולפעמים עוד גורם רעה לעצמו ולעולם במה שיש לו. (דעת שרגא).

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

על ליצני הדור אין קושיות

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כה, יט).

כזה הוא נס גדול, ומאי נפק"מ אם זה מאברהם או מאבימלך, ועוד שהרי אברהם עצמו הוליד לפני כן את ישמעאל, וא"כ מה הצד לבוא ולומר שמאבימלך נתעברה שרה? אלא, אמר מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, על ליצני הדור אין שום קושיות!

לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק. (רש"י)

כבר הקשו המפרשים, מה הרוויחו ליצני הדור לזלזל ולהכחיש את הנס, והלא אף מה ששרה ילדה בגיל

תפילה - יסוד ההצלחה

ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' וגו' (כה, כא).

בשביל ישראל וכמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה א, א): "בראשית ברא - בשביל ישראל שנקראו ראשית", אף על פי כן היה יצחק צריך להתפלל, ולא היתה זו סתם תפילה, אלא היה צורך להרבות ולהפציר, ורק באופן זה הוא נענה, ואם לא היה מרבה ומפציר בתפילה, לא היה זוכה ליעקב אבינו, וח"ו לא היה זוכה להקים את כלל ישראל.

מבואר שללא תפילה, לא נענים מן השמים, ואף אם כל תכלית העולם נועדה לשם דבר זה, כאשר חסרה תפילה - לא זוכים, ולא די בסתם תפילה, אלא יש צורך להרבות ולהפציר בתפילה.

הר יראה (מאמר י"א)

ויעתר - הרבה והפציר בתפילה. ויעתר לו - נתפצר ונתפייס ונתפתה לו. (רש"י)

אמר מורנו ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, לא היתה זו תפילה רגילה של הורים על מנת לזכות בבנים, היתה זו תפילה עבור בנינו של כלל ישראל, תפילה ללידתו של יעקב אבינו שהוא כלל ישראל. ולשם כך צריך היה יצחק אבינו להרבות ולהפציר בתפילה, עד שהקב"ה נתפצר ונתפייס לו והתקבלה תפילתו.

ועל אף שהקב"ה כבר הבטיח לאברהם (לעיל כא, יט): "כי ביצחק יקרא לך זרע", וכן (כב, יז): "כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך", וכן (שם): "וירש זרעך את שער אויביו", וכל הבריאה כולה נבראה

חשיבות התורה - כפי שהאדם מחשיבה

ויבז עשיו את הבכורה (כה, לד).

אם בן אדם יכול לצאת מבית המדרש עבור דבר פעוט ערך, כנראה שלימוד התורה אינו שווה בעיניו יותר מאותו דבר פעוט ערך. ובוה הוא תלמידו של עשיו... הלא איך אנחנו מסתכלים היום על עשיו? גדול הטפשים! בשביל נזיד עדשים רצה למכור את כל עבודת בית המקדש לימות עולם! ואיך אנחנו? כמה פעמים קורה שבחור מוכן לצאת מבית המדרש עבור נזיד עדשים?!

שיחות רבי נתן צבי - בפרשתנו

שח מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: נראה שאפשר ללמוד מן הפרשה ענין נפלא. נאמר (בראשית כה, לד): "ויבז עשיו את הבכורה", כיון שהיתה הבכורה בזויה בעיניו, הסכים למוכרה היות וערכו של כל דבר נקבע כפי שהאדם מחשיב אותו, ועל כן היה עשיו מוכן למכור את הבכורה תמורת נזיד עדשים משום שלא היתה שווה בעיניו יותר מנזיד עדשים.

יש בדברים אלו ללמדנו על חשיבות התורה בעינינו,

מתורת רבותינו

הלא עבר ה' עבירות חמורות, מדוע נזכר בתורה רק ביזוי הבכורה

ויזד יעקב נזיד ויבא עשוי מן השדה והוא עיף (כה, כט).

איתא בגמרא (ב"ב טז, ב): "חמש עבירות עבר אותו רשע באותו היום, בא על נערה מאורסה, והרג את הנפש, וכפר בעיקר, וכפר בתחיית המתים, ושט את הבכורה", ועייין שם עוד בגמרא שדרשה זאת מן הכתובים.

ויש לתמוה, מדוע נכתב בתורה במפורש את עבירת ביזוי הבכורה, הקלה יותר, ואילו בשאר העבירות,

שמאכילים בעלי חיים. מטעם זה בשעה ששמע עשיו שיעקב נטל את ברכתו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאוד, ואף שכפר בעיקר מכל מקום היו אלו ברכות על עניני עולם הזה, ולא אבה לוותר עליהם כלל ועיקר.

החמורות יותר, לא נזכר בתורה אלא בדרך רמז. ביאר מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: ויש לומר, כי בדברים אלו השמיעה התורה את מהותו של עשיו, גשמייות ושייכות עמוקה לעולם הזה בלבד ללא כל שמץ של ביקוש לזכויות ורוחניות. רק אדם שמופקע מכל עניני עולם הבא יכול לבקש (שם, ל): "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" כדרך

בקיום מצות כיבוד אב

וילך עשו אל ישמעאל וגו' (כח, ט).

כתב רש"י: הא למדת שאחר שקבל הברכות נטמן בבית עבר י"ד שנים, אבל לא נענש עליהם בזכות התורה שהרי לא פירש יוסף מאביו אלא כ"ב שנה דהיינו מ"ז עד ל"ט כנגד כ"ב שפירש יעקב מאביו ולא כבוד.

מבואר בדבריו שמה שפירש יעקב מאביו היה בזה חסרון בכיבוד אב, והדבר צריך ביאור שהרי מה שהלך יעקב ללבן היה בשל מצות כיבוד אב, שיצחק

הוא ששלחו לשם למצוא את זיווגו כדכתיב (לעיל פסוקים א-ז) "ויקרא יצחק אל יעקב וגו' ויצוהו קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך אשה מבנות לבן אחי אמך וגו' וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם", וא"כ למה היה צריך להענש על מה שלא כיבד את אביו.

ובפשטו יש להוכיח מכאן כשיטת הראשונים (עי' הקדמת סמ"ק) שמצות כיבוד אב ואם הוא דוקא

להאכילו ולהשקותו, וכפשטות לשון הגמ' (קדושין לא, ב), אבל מה ששומע בקולו אין זו עיקר המצוה, ומשום כך היה לו חסרון בעיקר מצות כיבוד אב, ואפשר שאף לדעת הסוברים (חרדים פט"ז עשין פ"ה) שיש מצוה כששומע בקול אביו ואמו, מ"מ אפשר שאין זה קיום המצוה בשלימות, ורק כשמאכילו ומשקהו מקיים מצות כיבוד אב בשלימות.

משולחן רבי אליהו ברוך

מבאר רבותינו

מרן המשגיח: אחת מההשקפות הנפלאות אשר צריך האדם לידע אותה

ויתרוצו הבנים בקרבה וגו' (כה, כב). ו ברש"י: ד"א מתרוצצים זה עם זה ומריבים בנחלת שני עולמות.

מכל אומה ולשון, ומה אתם רוצים ממנו, כי אמנם כן היא האמת, שאין בכל התקפתם נגד היהודים שום תכלית, אלא המלחמה עצמה היא התכלית, והאמת הוא כי מהות יצירתם ותכלית מציאות הדברים היא המלחמה שביניהם, כי מלחמה זו היא לעולם, ועד שיבא משיח לא תפסק, כי זהו מציאות, ובעלי המלחמה הם ישראל ואומות.

ועוד מה שצריך לידע ולהבין בזה כי המלחמה היא עמוקה ונוראה מאוד, ושתכלית מלחמתם הוא לעקור ולשרש ביצתן של שונאי ישראל, לאבדם ולכלותם בתכלית, ואין לנו במה לקדם ולהודות על חסדו ית', בידענו הנוראות של המלחמה, ולולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם וגו', שכל מחשבותם רק בזה איך לשרש ולכלות שם ישראל ח"ו, ולא דוקא מעוה"ז אלא אף מעוה"ב, והראיה מהגזירות שגוזרים עלינו על תורה ומצוות, אשר זהו באמת עיקר סוד ענינם - לאבדנו מן העוה"ב, ואם כי הם אינם יודעים ואינם מבינים כלל מהו עוה"ב, אבל המשכיל מבין שזהו עיקר ושרש מלחמתם, לעקר ולשרש משני העולמות, מעוה"ז ומעוה"ב.

ומה נפלאו דברי חז"ל שהגדירו לנו כל המלחמה הגדולה הלזו המקיפה כל ימות עולם עד האחרית, תיכף מתחילת יצירתם של יעקב ועשו, בדברים אלו "שהיו מתרוצצים ומריבים בנחלת שני עולמות", והבן כי הדברים עמוקים.

(דעת תורה - ביאורים בפרשתנו)

כן על האדם עשרות שנים, ושומע הוא כמה פעמים איך שהם חוזרים על הטענות שלהם, הנה נמאסים הם כבר אף לשומעו, והם הטוענים אינם נלאים להשמיעו ולחזור עליהן, האם אין זה מן הפליאה והתמיהה היותר גדולה? ויש להשתומם שמן היות ישראל לעם, מלחמה לאומות עם ישראל, וכל זמן שיש אף רק יהודי אחד בין האומות, תיכף מתגרים בו ומלחמה להם עמו, מה זה ועל מה זה? הלא האומות היו צריכות להתבייש מזה, כולם חוגרים כוחותם וכל מאמציהם להלחם עם שה פזורה, שארית ישראל הנדכאים והסחופים, חרפה וכלימה היא זאת להם

אמנם האמת הוא שהמלחמה היא בלי שום סיבה ותכלית, המלחמה היא טבעית, כשהתרחקו מהם היו טוענים עלינו שאנחנו הננו "אתה בחרתנו ניקעס" וכשהתחילו ישראל להתבלבל ביניהם הנה שוב לא הוטב בעיניהם, בקצרה, היהודי הוא לא טוב, והמלחמה עמו היא עולמית, ומזה גופא יש לראות כי אין זה פשוט, כל בר דעת צריך להבין שאין זה דבר פשוט, אלא שענינים גדולים רוחניים יש בזה, כי הרי מלחמה היא תמיד בעד השגת תכלית דבר מה, וכאן הלא מלחמה היא על לא כלום, אלא מלחמה טבעית היא, כמו אש ומים אשר מעצם טבעם הנה מלחמה עולמית ביניהם, כמו כן מלחמה לאומות עם ישראל מצד עצם טבעם ומציאותם, והדברים עמוקים ועיין בחז"ל (ר"ה יט א), שמטרוניתא אחת יעצה להם בואו והפגינו, הלכו והפגינו וצעקו מה נשתנינו

חז"ל גילו לנו כאן דברים גדולים שאף שכולם יודעים מזה אבל אין לנו שם לזה, וחז"ל גילו לנו סודם ושמם של הענינים. - של מלחמת האומות וישראל.

שח מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל: אגיד לכם מחשבה ואם כי עתיקה היא, אבל אתם צעירים לימים אתם, טרם תראו ותבינו, לקליטת ידיעה זו צריכים קצת לנסיונות החיים, שמעו נא מחשבה זו ותחי רוחכם, האדם צריך שתהיה לו השקפה מקיפה על העולם, ועל החיים שלו, דברינו אלה הם אחת מההשקפות הנפלאות אשר צריך האדם לידע אותה

כשאני קורא איזה העתקה מעתון ה"סטורמער" (של הנאציים הארורים ימ"ש), הנה גם טרם אקראם יודע אנכי את כל דברי הבלבולים שלהם. אנחנו כבר מורגלים אנו בכל הטענות והשטויות שלהם שאף מלה אחת מהם אינה מתחברת עם השניה, תמיד הנו נמצאים עמהם בגלות, לפני המלחמה היינו תחת רוסיה, וגם שם שמענו כל אלו אותן הטענות עצמן של עכשיו ממש מלה במלה, אותן הטענות עצמן בלי שום שינוי, הטבע של אנשים הוא שמדמים שכל זה חדש הוא, מפני ששוכחים את העבה האמת היא כי כל אלפי השנים שהננו בגלות, תיכף כשגויים פגשו יהודי, התחילו לדרוש על התלמוד שלנו, יש דורשים לשבח ויש דורשים לגנאי, יש מהפכים לזכות ויש לחובה, וסוף סוף אחרי שעולה בידנו להשתיקם, הנה אחרי עבור איזה שנים אחדות, ושוב אותן הדרשות עצמן, אותם הבלבולים, והטענות שמכבה, וכשעוברים

מדור עולם של תורה מעמד גדול לכבוד נ"ה סיומי הש"ס

מרן הגרמ"צ ברגמן שליט"א במשאו במעמד: ישיבת מיר זהו כבודה של תורה הכי גדול בעולם

עשרות פעמים, כשהשנה זכו לסיים את הש"ס בבלי וירושלמי נ"ה פעמים.

המעמד המרגש התקיים השבוע ביום שלישי במעמד אלפי תלמידי הישיבה, ובהשתתפות מאות אורחי

צבי פינקל זצ"ל לרגל יום הירצוייט הי"ג לפטירתו כמידי שנה בשנה לוקחים על עצמם אלפי תלמידי הישיבה ללמוד מסכתות שלימות, עשרות ומאות דפים כל אחד כפי יכולתו, וגומרים יחדיו את הש"ס

במעמד גדול ונכבד נערך מעמד נ"ה סיומי ש"ס שהתקיימו כאחת, בהיכל הישיבה. המעמד המיוחד התקיים לזכרם ולעילוי נשמתם של מרנן ראשי הישיבה זצוק"ל ובתוכם מרן ראש הישיבה רבי נתן

מי שברך מיוחד נערך על ידי ראשי הישיבה שליט"א לכבודם של יחידים מיוחדים מידידי הישיבה הגדולים הנשואים בעולה של תורה ולכבודם הוקדשו סדרי שסי"ם מיוחדים שנלמדו לזכותם.

*

לאחר המעמד בבית המדרש, התאספו בני הישיבה ורבניה בחדר האוכל "בית ישעיה" לסעודת מצווה לכבודה של תורה, בהשתתפות ציבור המסיימים, ובני ה"ירחי כלה" דארה"ב שהגיעו לשבוע לימוד בישיבה במסגרת ה"ירחי כלה" השנתית.

דברי חיזוק נאמרו מפי מורנו המשגיח שליט"א בשבח הלומדים וחשיבות הסיימים.

כי אין גדולה כתורה ואין מכבדה כישראל.

הראש ישיבה שליט"א ממשיך בזה ורואים שהוא זוכה לסיעתא דשמיא".

הגרמ"צ סיים את דבריו: "זה מוטל עלינו, שאצלינו חלילה לא יהיה בזיון התורה, וככל שנקבל על עצמינו להתמיד יותר בלימוד התורה הקדושה, לעמול יותר, להבין יותר, זהו כבודה של תורה וזה ישפיע רוח טהרה על התועים שישובו בתשובה. ונזכה לביאת גוא"צ במהרה בימינו אמן".

ההדרן המרכזי של נ"ה פעמים ש"ס בבלי וירושלמי נאמר ע"י הגאון רבי אבא קליינרמן שליט"א מוותיקי וחשובי תלמידי הישיבה

כשלאחר מכן פרצה שירה אדירה ע"י קהל האלפים, בשירה וזמרה בגילת רגן וכבוד, לכבוד התורה ולומדיה

"ירחי כלה" שהגיעו מארה"ב - לשבוע לימוד בישיבה, במסגרת הירחי כלה השנתית.

את המעמד כיבדו בנוכחותם ראשי הישיבה ורבניה שליט"א ואלפי בני הישיבה.

כשאת המשא המרכזי נשא מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר צבי ברגמן ראש ישיבת רשב"י.

הגאון שליט"א הרחיב במעלת המעמד האדיר לכבודה של תורה, בפרט בזמננו כשלומדי התורה נרדפים, "אם כן כמה חשוב הוא ההתכנסות הזו, שכל תכליתה הוא כבודה של תורה, ושהמעמד הזה מתקיים במקום שהוא כבודה של תורה הכי גדול בעולם, וזה נעשה לע"נ של ראש הישיבה זצ"ל שמסר את נפשו למען כבודה של תורה, להרבות תורה בישראל, וב"ה בנו

א"ה נשתדל להביא מידי שבוע מכתב מגדולי רבותינו לבית מיר בעניני הזמן או הפרשה.

מכתבי רבותינו

"אחר שהתעורר לקרא בשם ה' ביתר פרסום - זכה לחפור באר בלי מריבה..."

מכתב מהגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (אור יחזקאל - מכתבים - מכתב קנו) שנשלח מירושלים עיה"ק תמוז תשי"ג לפני 72 שנים:

יעין יידי בפרשת תולדות פסוק כ"ה ויקרא בשם ד' [=ויבן שם מזבח ויקרא בשם ה' ויט שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר] בספורנו שם, אחר שהתעורר לקרא בשם ד' כרו עבדי יצחק באר מוצלחת בלי מריבה וכו' [זהו לשון הספורנו: "אחר שהתעורר לקרא בשם ה' כרו שם עבדי יצחק באר מצלחת בלתי מריבה ואבימלך הלך אליו לכרות ברית ולא הזיקוהו עוד" עכ"ל].

הנה יידי יתבונן, יצחק אבינו ע"ה מה היה קודם הקריאה [כלומה, בודאי קרא בשם ה']? כנראה, כי הוסיף איזה פרסום יותר מקודם, ובשביל זאת זכו לבאר מוצלחת בלי מריבה. כענין כי הבאר בלי מריבה הוא רמז למקום נחצי כידוע מדברי הרמב"ן ז"ל, ועתה יראה יידי מה מאוד גודל הצלחתו תלוי בזה אשר בידו לדבר ולפרסם אמונה בתוך עם ועדה, וכמה גודל ההפסד אלאו רחמ"ל אשר מחליפים את דברי אלוך על דברים אשר לא נתנו להאמר ח"ו.